

Metodika evidovaných lokalit (Metodika EL)

verze – duben 2018

Evidované lokality – proč a jak

S prohlubující se úrovní znalostí o přírodě našeho regionu (Kraje Vysočina) a v souvislosti s propojováním jednotlivých regionálních přírodovědců profesními a osobními vztahy a technickými pojitky vzrůstá i počet známých ochránářsky cenných lokalit a dochází k aktualizaci znalostí o těch známých z dřívějšíka. Tyto lokality jsou však často vymezeny a popsány pouze v myslích či zápisnících jednotlivých přírodovědců (což se bohužel týká i profesionálních pracovníků ochrany přírody či muzeí). Tento neutěšený stav je jen zčásti napraven při mapování soustavy NATURA 2000. Rychle dostupné informace o nejcennějších plochách prostě nejsou k dispozici. Nemají je tudíž ani orgány ochrany přírody. Z toho vyplývá vysoké reálné riziko chybného rozhodování, stagnace v procesu registrace VKP, nevyrovnaná kvalita zvláště chráněných území aj.

Metodika EL vychází jak z dlouholeté zkušenosti s evidovanými lokalitami (termín vychází z tradičního názvu) na AOPK ČR Havlíčkův Brod a následně i na Krajském úřadě Kraje Vysočina (v letech 1988 – 1996 cca 250 lokalit na okresech HB, PE a JI, poté řada lokalit vyhlášena za zvláště chráněná území či registrována jako VKP a z evidence vyřazena, naopak několik desítek lokalit doplněno, takže koncem roku 2017 se jedná o 295 lokalit v Kraji Vysočina), tak ze současných potřeb a možností státní ochrany přírody. Cílem bylo navržení maximálně jednoduchého, pružného a prakticky provozovatelného systému pořizování, správy a distribuce relativně omezeného objemu nejn nutnějších dat. Jednoduše: dodat pro odpovědné úředníky informace o přírodě v takové podobě, aby s nimi mohli vůbec pracovat (což se v praxi osvědčuje, na rozdíl od nyní těžko v praxi použitelného NDOP).

Získaná data slouží především k poskytování údajů o územích s výskytem přírodních hodnot chráněných zákonem o ochraně přírody pro územně analytické podklady (ve smyslu § 27 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon), v dlouhodobějším horizontu též k rozšiřování sítě ZCHÚ, registraci VKP, zkvalitnění rozhodovacího procesu na příslušných místech a v neposlední řadě pro navrhovatele k získání přehledu o přírodovědně cenných lokalitách v celém regionu. Vlastní údaje může navrhovatel pochopitelně publikovat neomezeně, údaje ostatních pouze po vzájemné dohodě, jak bývá obvyklé.

Uživatele systému lze rozdělit do tří úrovní:

Navrhovatelé: zdroj primárních údajů, regionální přírodovědci a pochopitelně AOPK ČR Havlíčkův Brod. V rámci možností vyplní co nejúplněji dotazník k lokalitě (formulář viz dále a pořídí mapový zakres). Zašle na AOPK ČR HB nebo OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina.

Správce: AOPK ČR HB nebo OŽPZ KrÚ Kraje Vysočina. Provede aktualizaci souhrnné GIS vrstvy, novým EL přidělí definitivní kód, vybrané údaje z dotazníku připojí k databázovému souboru. Aktualizovaná data krajský úřad v pravidelných intervalech rozešle (či po dohodě jejich výběr) všem jednotlivým navrhovatelům, orgánům územního plánování (do ÚAP), publikuje na Geoportále Kraje Vysočina (<https://gis.kr-vysocina.cz/zivotniprostredi>) ap.

Konzumenti: Krajský úřad a obecní úřady všech stupňů. Primárním konzumentem jsou orgány ochrany přírody a územního plánování.

Výstupy:

vyplněné dotazníky k lokalitám (samostatné textové soubory)

GIS shapefile se zákresem lokalit, doplněný atributovou databází s redukovanými daty

Komentář k vyplňování dotazníku dle bodů:

Dotazník je tvořen samostatným souborem ve formátu *.rtf (Rich Text Format), pokud to nejde, je možno použít i formát *.txt. Jméno souboru je tvořeno jeho kódem, kterému předchází písmena el. – např. tedy elpe001.rtf.

(Formulář dotazníku a vzor vyplněného dotazníku jsou přílohami v závěru této Metodiky EL.)

ad 1. Kód je pětimístný, první 2 písmena označují pověřenou obec (seznam zkratk obcí viz seznam na konci statí), trojčíslí pořadové číslo v územní působnosti pov. obce. Definitivně přiděluje správce, navrhovatel ovšem může klidně vyplnit.

ad 2. Název – volit vhodné platné a používané místní názvy, snaha o maximální variabilitu, vyhnout se názvům typu “Horní Lhota” či “Hořečky u Vísky”.

ad 3-7 a 9. Nevíte-li přesně, připojte k údajům otazník (?), správce doplní (nezneužívat prosím!)

ad 8. Viz vzor, klasická větička ze schémy a tak.

ad 10. názvy taxonů česky i latinsky, úředník není povinen znát latinsky každou rostlinu či živočicha. Text by měl být stručný a hutný, vždy vyjmenovat všechny druhy chráněné a co nejvíc druhů z Červeného seznamu. Něco á la Chráněná území ČR.

ad 11. Shrnutí významu - viz např. vzor, doporučujeme používat následující slovní spojení, jsou-li tyto zastoupeny:

zvláště chráněné druhy rostlin

zvláště chráněné druhy živočichů

ohrožené druhy rostlin (druhy červ. seznamu)

ohrožené druhy živočichů (dtto)

ostatní významné druhy rostlin (např. fytogeograficky, vzácné aj.)

dtto u zvířat

ohrožená rostlinná společenstva (dle Moravce)

ad 12 – 18. Není co k vzoru dodat.

ad 13. Zvláště je třeba zdůraznit zásahy s fatální naléhavostí, které pokud nebudou neprodleně provedeny (kosení na všivcích, péče o hořečky atd.), akutně hrozí zánik populace apod.

ad 19. Stupeň významu – rozlišujeme 3 úrovně, velmi zhruba: I – superextra, návrh MZCHÚ, II – dobrý, registrovat VKP, III – zbytek. Měl by navrhnout navrhovatel a potvrdit po konzultaci správce (dohoda).

ad 20. Trochu se tu opakuje bod 19, ale není od věci to zdůraznit.

ad 21. Viz vzor

Seznam obcí s pověřením 2. stupně (provádějí registraci VKP)

Bystřice nad Pernštejnem	BP
Golčův Jeníkov	GJ
Havlíčkův Brod	HB
Hrotovice	HR
Humpolec	HU
Chotěboř	CH

Jaroměřice nad Rokytnou	JA
Jemnice	JE
Jihlava	JI
Kamenice nad Lipou	KL
Ledeč nad Sázavou	LS
Moravské Budějovice	MB
Náměšť nad Oslavou	NA
Nové Město na Moravě	NM
Pacov	PA
Pelhřimov	PE
Počátky	PC
Polná	PL
Přibyslav	PV
Světlá nad Sázavou	SV
Telč	TE
Třebíč	TR
Třešť	TS
Velká Bíteš	VB
Velké Meziříčí	VM
Žďár nad Sázavou	ZR

Struktura GIS dat

GIS shapefile zákresy budou odevzdány v podobě geografických dat (geodat), konkrétně ve vektorovém formátu ESRI shapefile (*.shp, *.shx, *.dbf, *.prj) a souřadnicovém systému S-JTSK (S-JTSK_Krovak_East_North).

Zákresy zpracujte nad měřítkem katastrální mapy (tj. 1:1 000). Datové vrstvy (shapefile) musí obsahovat níže uvedené jevy a strukturu:

Název shapefile	Geometrie	Atribut	Typ	Délka	Význam a komentář
el_vysocina	Polygon	KOD	text	5	viz stejnojmenný bod v komentáři k vyplňování dotazníku
		NAZEV	text	30	
		KATASTR	text	40	
		CHAR	text	100	shrnutí významu - viz komentáři k vyplňování dotazníku
		AREA	desetinné - dvojitá přesnost	15/2	výměra v ha
		KATEGORIE	text	3	stupeň významu - viz stejnojmenný bod v komentáři k vyplňování dotazníku
		NAVRHL	text	25	
		TEXT	text	50	(cesta a) název souboru karty EL (formát *.txt)

Luděk Čech a Filip Lysák, 16. 1. 2002
drobná aktualizace Jan Joneš, 12. 4. 2018

Evidovaná lokalita ochrany přírody – Kraj VYSOČINA

1. Kód:
 2. Název:
 3. Katastrální území:
 4. Pověřený obecní úřad:
 5. Číslo ZM 1:10.000:
 6. Mapovací kvadrát:
 7. Výměra:

 8. Topografické vymezení:

 9. Nadmořská výška:

 10. Stručný popis:

 11. Shrnutí významu:

 12. Ohrožení, dosavadní péče, způsob hospodaření:

 13. Návrh ochranných opatření a péče:

 14. Návrh dalšího průzkumu a monitoringu:

 15. Další odborné podklady:

 16. Stav ke dni:
 17. Zpracoval:
 18. Datum:
-
19. Stupeň významu:
 20. Návrh ochrany:

 21. Aktualizace:

Evidovaná lokalita ochrany přírody – Kraj VYSOČINA

1. Kód: **PE001**
2. Název: **Za stráží**
3. Katastrální území: Vlásenice u Pelhřimova
4. Pověřený obecní úřad: Pelhřimov
5. Číslo ZM 1:10.000: 23-14-18
6. Mapovací kvadrát: 6557/c
7. Výměra: cca 5,20 ha

8. Topografické vymezení:

Rybník Za stráží s břehovými porosty, mokřady a rašelinné louky na jeho V břehu, cca 1,3 km JJV od kaple v obci Vlásenice.

9. Nadmořská výška: 565-567 m.

10. Stručný popis:

Rybník s dobře vyvinutými rákosinami s orobincem široolistým (*Typha latifolia*). V rybníku roste v relativně početné populaci leknín bělostný (*Nymphaea cf. candida*). V litorálu se dále nacházejí porosty vysokých ostřic, z ohrožených druhů zde hojně roste ostřice dvojmužná (*Carex diandra*) a zábělník bahenní (*Comarum palustre*). Na V a S břehu navazují rašelinné a vlhké pcháčkové louky s dalšími ohroženými druhy: ostřice blešní (*Carex pulicaris*), o. Hartmanova (*C. hartmanii*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), vrbovka bahenní (*Epilobium palustre*), suchopýr širolistý (*Eriophorum latifolium*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), tolije bahenní (*Parnassia palustris*), starček potoční (*Tephrosia crispa*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*) aj. V rákosinách pravděpodobně hnízdí moták pochop (*Circus aeruginosus*).

11. Shrnutí významu:

Významná rybníční lokalita Pelhřimovska, výskyt 5 zvláště chráněných druhů rostlin, dalších ohrožených druhů rostlin a 1 zvláště chráněného druhu živočicha v zachovalých, mizejících a ohrožených rostlinných společenstvech.

12. Ohrožení, dosavadní péče, způsob hospodaření:

V minulosti rybník vyhrnut (deponie na J břehu), vlhké louky nejsou dlouhodobě koseny, expanze třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), zarůstání dřevinami. Rybník je dosud využíván k přírodě šetrným způsobem.

13. Návrh ochranných opatření a péče:

Zaručit extenzivní rybochov, nenasazovat býložravé druhy ryb (např. amur), nepřipustit odbahňování, urychleně zabezpečit každoroční kosení nejceněnějších ploch rašelinných a pcháčkových luk.

14. Návrh dalšího výzkumu a monitoringu:

Doplnit základní zoologický průzkum (obojživelníci, ptáci), průběžně sledovat intenzitu hospodaření na .

15. Další odborné podklady:

Chán V., Rybenský J. & Skalický V. (2001): Floristický materiál ke květeně Pelhřimovska. – Vlastiv. Sborn. Vysočiny, sect. natur., Jihlava, 15: 87–117.
FLORIS – floristická databáze AOPK ČR, stř. Havlíčkův Brod (Ing. L. Čech)

16. Stav ke dni: 4. 6. 2002
17. Zpracoval: Ing. Luděk Čech, AOPK ČR stř. Havlíčkův Brod

18. Datum: 14. 1. 2002

19. Stupeň významu: II
20. Návrh ochrany: Registrace VKP

21. Aktualizace:

1.5.2003: 200 párů pářících se ropuch (!! , to jste tady ještě neviděli) V. Kodet

20.5.2003: kvetlo 300 ks D. majalis, mám z toho pár dobrých fotek. S. Gavan

18.6.2003: byli jsme tu s tačkou, lekníny jsou moc pěkné. Anička Skřivánková, 3.B Vlásenice.

17.8.2003: o rosnatce v příkopu na V břehu rybníka víte? Franta Jetel, fjetel@seznam.cz

19.8.2003: ZO ČSOP Pelhřimov provedla pokosení a uklizení cca 1,5 ha vlhkých luk na V břehu.
...etc.